

Ogólnokrajowy Związek Zawodowy „AR PRIM”
z siedzibą w Krakowie, ul. Przy Rondzie 7
31-547 Kraków

tel. 605 264 104; 504 623 453; 888 809 054

KRS 0000982646 NIP 9452259008 REGON 522628088

ORGANIZACJA REPREZENTATYWNA – CZŁONEK FZZ

Kraków, dnia 21 grudnia 2023 r.

Szanowny Pan Krzysztof Gawkowski

**Wicepremier, Minister Cyfryzacji
Rzeczypospolitej Polskiej**

Szanowny Panie Wicepremierze,

Krajowy Zarząd Ogólnokrajowego Związku Zawodowego „AR Prim” z siedzibą w Krakowie w odpowiedzi na zaproszenie do udziału w dialogu dotyczącego strategii cyfrowego rozwoju Polski prezentuje swoje stanowisko w przedmiotowej sprawie.

Z naszego, jako organizacji związkowej zrzeszającej pracowników wymiaru sprawiedliwości, punktu widzenia zwracamy uwagę na następujące aspekty szerokiego niewątpliwie problemu cyfryzacji:

Jako stosunkowo „młoda” organizacja społeczna, bowiem nasza historia sięga zaledwie lipca 2022 r. w miarę możliwości jak najwięcej czerpiemy z już dostępnych zasobów i możliwości, jakie daje rozwój cyfrowy. W związku z faktem, że swoim zasięgiem obejmujemy całą Polskę, zrzeszając aktualnie ok. 2000 członków, w Statucie posiadamy zapisy pozwalające na odbywanie zebrań i posiedzeń czy to w trybie obiegowym, czy też zdalnym, tj. przy użyciu dostępnych na rynku aplikacji. Takie ukształtowanie sposobu komunikowania się pozwala na szybkie przeprowadzenie dyskusji i ustaleń, podejmowanie decyzji, a co najważniejsze – osobisty udział w tych procesach jak największej ilości uczestników, a zatem – sprzyja demokratyzacji i aktywizacji członków organizacji poprzez ich udział w podejmowaniu decyzji. Pomimo tak ukształtowanych procedur związanych z podejmowaniem decyzji, na styku z kontrahentami, w tym instytucjami państwowymi i samorządowymi napotykałyśmy opór, polegający np. na wymaganiach związanych z koniecznością

przedstawiania „papierowych” dokumentów – takim przykładem jest Krajowy Rejestr Sądowy, w którego przypadku MUSIMY składać na dzienniku podawczym własnoręcznie podpisane formularze, załączając oryginalne protokoły z podpisanymi przez uczestników listami obecności. W tej dziedzinie jest zatem jeszcze wiele do zrobienia. Zauważamy zatem, że cyfryzacja wymaga działań dostosowujących przepisy prawa w sposób, który uczyni ją realnie skuteczną oraz sprawi, że cel zostanie osiągnięty.

Jako organizacja związkowa bierzemy udział – zgodnie z odpowiednimi zapisami ustawy z dnia 23 maja 1991 r. o związkach zawodowych (tekst jedn.: Dz. U. z 2022 r., poz. 854 – dalej: UZZ) - w opiniowaniu, konsultacjach i uzgodnieniach projektów aktów prawnych na szczeblu centralnym (Ministerstwo Sprawiedliwości), a także innych źródeł prawa pracy powstających u poszczególnych pracodawców, tj. w poszczególnych jednostkach sądownictwa. W tym aspekcie stajemy się twórcami lub współtwórcami źródeł prawa pracy (art. 9 Kodeksu Pracy). Co do zasady w toku negocjowania konkretnych zapisów pracodawcy dopuszczają możliwość osobistego uczestniczenia w pracach w trybie zdalnym, zdarzają się w tym zakresie jednak niechlubne wyjątki, w związku z czym, o ile nie stawimy się w siedzibie pracodawcy osobiście, jesteśmy z takich rozmów i ustaleń wykluczani, przy czym uzasadnienie takiej decyzji potrafi być absurdalne (na przykład powoływanie się na art. 5 RODO). W toku postępowań sądowych, uregulowanych w poszczególnych procedurach, w czasie i „efekcie” niedawnej pandemii dopuszczona została możliwość udziału stron postępowania w rozprawach i posiedzeniach w trybie zdalnym, a tymczasem w dotyczących nas bezpośrednio istotnych procesach związanych z działalnością, tj. uczestnictwem w tworzeniu źródeł prawa pracy, często jesteśmy pomijani z uwagi na niechęć pracodawców do wykorzystywania narzędzi cyfrowych – niewątpliwie kwestia ta wymaga dopracowania i znalezienia odpowiednich rozwiązań (ponownie rozwiązań prawnych).

Sytuacja wymiaru sprawiedliwości ma charakter wyjątkowy i szczególny pośród innych działów tzw. sfery budżetowej, służy bowiem do bezwzględnego kształtowania stosunków społecznych, rodzinnych, cywilnych, gospodarczych czy karnych. Działalność sądów wkracza głęboko i w sposób stały w bieżące, codzienne życie każdego obywatela z mocą kształtującą i wpływającą na przyszłe decyzje finansowe i życiowe, co wpływa z kolei na skalę płacenia podatków, zasilających budżet lub obciążania budżetu państwa korzystaniem z różnych form pomocy społecznej lub innej, którą rząd stara się zapewnić. Z Konstytucji RP wynikają podstawowe zasady demokratycznego ustroju Rzeczypospolitej, a zarazem – zapewnienie funkcjonowania systemu konstytucyjnych organów państwa – wchodzących w zakres trzech władz: władzy ustawodawczej, wykonawczej i władzy sądowniczej.

Faktycznie w ramach postępującego procesu cyfryzacji zapewniany jest obywatelom (stronom, uczestnikom postępowań) coraz szerszy dostęp do wymiaru sprawiedliwości. Jednak z punktu widzenia urzędników sądowych i pozostałych pracowników wymiaru sprawiedliwości, których zadania mają charakter wspomagający i uzupełniający samo wydawanie orzeczeń, sytuacja jest coraz dramatyczniejsza, bowiem wprowadzanie do użytkowania kolejnych systemów, aplikacji, funkcjonalności, mających docelowo ułatwić korzystanie z wymiaru sprawiedliwości, powoduje konieczność odbywania mozolnych szkoleń, które wymagają znacznego wysiłku intelektualnego dla osób, które wszak wykształconymi informatykami, czy programistami nie są, a następnie wprowadzania szeregu niezbędnych danych do tych narzędzi informatycznych. Dość podkreślić, że w Polsce, w różnych jednostkach wymiaru sprawiedliwości, funkcjonują dwa odrębne, w żaden sposób nie powiązane ze sobą i nie dające się zintegrować systemy repertoryjno-biurowe (Sawa oraz Sędzia-2), które są podstawowymi narzędziami pracy urzędników i pozostałych pracowników sądów. Ponadto, przystępując do wykonywania codziennych obowiązków pracownik musi uruchomić i zalogować się do szeregu kolejnych aplikacji, systemów, funkcjonalności niezbędnych do wykonywania codziennych obowiązków – w jednym z Sądów Okręgowych standardem jest praca z użyciem około 20-tu różnych systemów, polegająca często na konieczności wprowadzania tych samych danych kolejno do kilku z nich, bowiem poszczególne narzędzia informatyczne nie są ze sobą w żaden sposób zintegrowane. Z tego punktu widzenia rozwój cyfryzacji, który miał się przyczynić do ułatwienia obywatelom dostępu do sądów, a jednocześnie ułatwienie pracy i przyspieszenie wykonywania przez pracowników ich obowiązków – wywołał efekt odwrotny, bowiem pracownikom doszło do wykonania szeregu dodatkowych obowiązków związanych z obsługą systemów, często poszczególne czynności muszą wykonywać kilkakrotnie, a zatem czas wykonania wielu zarządzeń uległ znacznemu wydłużeniu, w związku z czym w określonym przez prawo czasie pracy czynności można wykonać paradoksalnie mniej.

Dużym ułatwieniem dla obywateli było wprowadzenie w okresie pandemii możliwości uczestniczenia w rozprawach i posiedzeniach sądów w trybie zdalnym. Wprowadzono także do wielu sądów możliwość nagrywania rozpraw i posiedzeń, które następnie – za pośrednictwem sieci internet, po odpowiednim zalogowaniu strona może odtworzyć. Dla pracowników miało to być swego rodzaju ułatwienie, bo przecież nie będzie potrzeby sporządzania protokołu pisemnego. W praktyce okazało się, że urzędnik i tak musi być obecny na Sali rozpraw i obsługiwać sprzęt do nagrywania, robić notatki, często – sporządzać, jak dotychczas, protokół pisemny.

Znacznym problemem jest także stan sprzętu, na jakim pracujemy, a także stan i przepustowość sieci internet, w związku z czym często poszczególne systemy się „wieszają”, co powoduje, że pracownik traci czas na ponowne

uruchamianie i logowanie się do systemów, a niejednokrotnie – ponowne wprowadzanie utraconych danych.

Coraz bardziej powszechne i dostępne dla wielu zawodów jest wykonywanie pracy w trybie zdalnym, jednak dla urzędników i pozostałych „nieorzeczniczych” pracowników sądów jest to nieosiągalne. Z obowiązujących nas przepisów wynika, że nie możemy wynosić z miejsca pracy akt, z którymi pracujemy, a które są w formie papierowej – ich digitalizacja zajęłaby kolejny niezbędny do wykonywania merytorycznej pracy czas. W związku z tym nie można wykonywać obowiązków typu rozpisanie wokandy, czy wysyłka korespondencji (papierowo), a dodatkowo ze względów bezpieczeństwa nie można zdalnie (z zewnątrz) obsługiwać systemów. Jesteśmy jednymi z niewielu grup zawodowych „wykluczonych cyfrowo” w powyższy sposób, co niewątpliwie powinno ulec szybkiej zmianie z korzyścią zarówno dla obywateli, jak i nas - pracowników.

Rozumiemy, że przedstawione wyżej problemy i postulaty wymagają zaangażowania także innych resortów, w tym w szczególności Ministerstwa Sprawiedliwości, jednak wyrażamy nadzieję, że Pan Premier – zgodnie z zapowiedzią współpracy międzyresortowej – będzie w stanie w szybkim czasie spowodować pozytywne zmiany w tym zakresie, z korzyścią dla reprezentowanych przez OZZ „AR PRIM” pracowników, a także ogółu społeczeństwa w wykonaniu konstytucyjnego obowiązku państwa, jakim jest zapewnienie obywatelom prawa do sądu, tj. – sprawiedliwego i jawnego rozpatrzenia spraw bez nieuzasadnionej zwłoki przez właściwe, niezależne, bezstronne i niezawisłe sądy.

Mając na uwadze powyżej przedstawione w formie jedynie skrótowej i ogólnej problemy, pozostawiamy dane kontaktowe w celu kontynuowania współpracy w tych obszarach, co uznajemy za wysoce ważne:

- Justyna Przybylska – Przewodnicząca Krajowego Zarządu OZZ „AR PRIM”: mail: j.przybylska@arprim.pl; tel.: 504 623 453;
- Dariusz Piskorek - Wiceprzewodniczący Krajowego Zarządu OZZ „AR PRIM”: mail: d.piskorek@arprim.pl; tel.: 888 809 054;
- Wojciech Gajewski – Wiceprzewodniczący Krajowego Zarządu OZZ „AR PRIM”: mail: w.gajewski@arprim.pl; tel.: 605 264 104; .

Z poważaniem –

Wiceprzewodniczący Krajowego Zarządu
OZZ AR PRIM
Przewodniczący Zarządu MOZ
Oddział w Krakowie
Wojciech Gajewski